

Sajtóközlemény

Luxembourg, 2020. február 14.

Európai Számvevőszék: A Bizottság teljesítette az Euratom Szerződés által a nukleáris biztonság terén rábízott feladatokat, de lenne lehetőség további javulásra

A nukleáris biztonság általában a nukleáris energiát alkalmazó országok felelőssége, de e területen az Európai Bizottságnak is vannak saját feladatai, elsősorban a jogszabályok és a felügyelet terén. Az Európai Számvevőszék újonnan közzétett jelentése szerint a Bizottság eleget tett ezeknek, de a jogi keretnek és belső iránymutatásainak naprakésszé tétele terén még lenne tennivalója.

Az atomenergia békés célú felhasználását az Unión belül az 1957. évi Euratom-Szerződés szabályozza. A nukleáris létesítmények biztonságáért elsődlegesen az engedélyesek (vagyis az üzemeltetők) felelősek, akik tevékenységüket a nemzeti szabályozó hatóságok felügyelete alatt végzik. Az Euratom irányelvekben rögzített alapvető előírásokat arra nézve, hogyan kell megvédeni a munkavállalók és a lakosság egészségét az ionizáló sugárzásból származó veszélyekkel szemben. A nukleáris biztonság, az alapvető biztonsági előírások, valamint a radioaktív hulladékok és a kiégett fűtőelemek területén a Tanács – az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, a Bizottság javaslata alapján – rendszeresen fogad el irányelveket, és azokat folyamatosan aktualizálja.

A Bizottság emellett felügyeli, hogy a tagállamok átültetik-e az irányelveket nemzeti jogukba, és szükség esetén kötelezettségszegési eljárásokat indít. Emellett megvizsgálja a tagállamokban előirányzott nukleáris beruházási projekteket és értékeli, hogy azok összeegyeztethetőek-e az Euratom-Szerződéssel. A levegő, a víz és a talaj radioaktivitásának figyelemmel kísérésére szolgáló tagállami létesítmények működésének és hatékonyságának az ellenőrzése szintén a Bizottság hatáskörébe tartozik. A Bizottság működteti, irányítja és fejleszti az Európai Közösség radiológiai veszélyhelyzet esetén alkalmazandó gyors információcsere-rendszerét (ECURIE) is, amelyet az 1986-os csernobili balesetet követően hoztak létre, és amelynek célja, hogy nukleáris vészhelyzet esetén biztosítsa az információcsere-t. Vizsgálatunk elsősorban azokra a tevékenységekre irányult, amelyek a Szerződés értelmében a Bizottságra háruló hatáskörökön és felelősségi körökön alapulnak.

„Általában véve a Bizottság eleget tett a nukleáris biztonsággal kapcsolatos feladatainak – jelentette ki João Figueiredo, a jelentésért felelős számvevőszéki tag. – Azt javasoljuk azonban,

E sajtóközlemény célja, hogy összefoglalót nyújtson az Európai Számvevőszék által elfogadott különjelentésről. A jelentés teljes szövege letölthető a Számvevőszék honlapján: www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

hogy tegye naprakésszé azokat a jogi keretet, módszereket és eljárásokat, amelyeket az Euratom-irányelvek átültetésének értékelésére, a nukleáris beruházásokra vonatkozó vélemények kibocsátására és a radioaktivitás-figyelő létesítmények ellenőrzésére jelenleg alkalmaz”.

Számvevőink áttekintették a három közelmúltbeli Euratom-irányelv (a nukleáris biztonságról szóló irányelv, az alapvető biztonsági előírásokról szóló irányelv és a radioaktív hulladékok és a kiegészítő fűtőelemek kezeléséről szóló irányelv) tagállami végrehajtására vonatkozóan elvégzett bizottsági ellenőrzéseket. Az alapvető biztonsági előírásokról szóló irányelv és a nukleáris biztonságról szóló módosított irányelv végrehajtására irányuló intézkedéseikről számos tagállam értesítette a Bizottságot határidő előtt. A radioaktív hulladékok és a kiegészítő fűtőelemek kezeléséről szóló irányelvet azonban nem minden tagállam hajtotta végre megfelelően. Ezek kapcsán a Bizottság 15 kötelezettség-szegési eljárást indított, amelyek többsége ellenőrzésünk idején még folyamatban volt.

2019 végén az Unió 14 tagállamában (az Egyesült Királyságot is beleszámítva) összesen 124 atomreaktor volt működésben, e tagállamok közül négyben új reaktorok építése is folyamatban van. Radiológiai veszélyhelyzet esetén a Bizottság szerepe az ECURIE-rendszer irányítására korlátozódik, mivel a veszélyhelyzeti felkészültségi és elhárítási intézkedések biztosítása nemzeti hatáskörbe tartozik. A Bizottság az ECURIE-t az európai radiológiai adatcsere-platfommal (EURDEP) is kiegészítette. Az EURDEP olyan webalapú platform, amely szinte valós időben teszi hozzáférhetővé a hatóságok számára a radiológiai monitoringadatokat. Számvevőink megállapítása szerint a rendszer általában véve megfelelően működött, noha némi tökéletesítésre is lenne mód.

A számvevők megjegyezték továbbá, hogy az arról szóló vélemények kibocsátásának jelenlegi kerete, hogy a nukleáris beruházási projektek mennyiben összeegyeztethetők az Euratom-Szerződéssel, nem felel meg a legújabb szakpolitikai, jogalkotási és technológiai fejleményeknek. Hasonlóképpen azt is javasolják, hogy felül kell vizsgálni és meg kell erősíteni a tagállami radioaktivitás-figyelő létesítmények eredményességének ellenőrzésére szolgáló eljárásokat.

A szerkesztők figyelmébe

A nemzetközi nukleáris biztonságra vonatkozó jogszabályok a nukleáris létesítmények biztonsága tekintetében a nemzeti felelősség alapelveire épülnek. A nukleáris biztonság szabályozásáért a kormányok, a létesítmények biztonságáért pedig végső soron azok üzemeltetői a felelősek. Végezetül a Nemzetközi Atomenergia-ügynökség (NAÜ) a nukleáris területen folytatott tudományos és műszaki együttműködés globális kormányközi fóruma.

Az Európai Unióban az 1957. évi Euratom-Szerződés létrehozta az Euratom-közösséget (az „Euratomot”), amelynek bár ugyanazok a tagjai, mint az Uniónak, és az uniós intézmények irányítják, mégis különálló jogi személy. Az Euratom irányelvekben rögzített alapvető előírásokat arra nézve, hogyan kell megvédeni a munkavállalók és a lakosság egészségét az ionizáló sugárzásból származó veszéllyel szemben.

Vizsgálatunk a Bizottságnak az Euratom-Szerződés értelmében végrehajtott tevékenységeire irányult. Nem vizsgáltuk azonban a nemzetközi nukleáris biztonsági keretrendszer, illetve annak tagállami alkalmazását, és a nukleáris biztonság technikai szempontjainak vizsgálatára sem törekedtünk.

[22/2016. sz. különjelentésében](#) a Számvevőszék már foglalkozott az atomerőművek leszerelését támogató uniós programok vizsgálatával.

A Bizottság elősegíti az Unió nukleáris biztonságát, de a jogszabályok naprakésszé tételére van szükség című 3/2020. sz. különjelentés 23 uniós nyelven elérhető a Számvevőszék honlapján (eca.europa.eu).

A jelentéssel kapcsolatban a sajtó rendelkezésére áll:

Claudia Spiti - claudia.spiti@eca.europa.eu - T: (+352) 4398 45 547 / M: +352 691 553547